

Miljøkonsekvensrapport for Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe

Gårdejer Ralf Sanderink

Hedegårdsvej 8

6760 Ribe

Udarbejdet september 2022
Af miljørådgiver Lisbeth Tønning

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Ikke teknisk resumé.....	3
Basisoplysninger	4
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	4
Biaktiviteter	5
IE-brug	5
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	5
Indretning og drift	5
Afløbsforhold	14
Foderopbevaring	17
Lys	17
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	18
Beliggenhed	19
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	19
Planforhold	20
Landskab	20
Afstandskrav	23
Naturområder.....	24
Ammoniakemission	24
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	24
Kategori 1-natur	24
Kategori 2-natur	24
§ 3 områder	24
Kategori 3-natur	26
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	26
National beskyttelse af arter af planter og dyr	27
Biodiversitet – Den danske Rødliste	27
Lugt	27
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	28
Støv	28
Fluer og skadedyr	29

Til- og frakørsels forhold.....	29
Rystelser	31
Støj.....	31
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	32
Egenkontrol	33
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	33
Grundvand	33
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	34
Affald	34
Døde dyr	35
Vand.....	35
Energi.....	36
Klima	36
BAT (ammoniak)	37
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	38
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgtes virkning på miljøet.....	38
Befolkningen og menneskers sundhed	39
Alternative løsninger	39
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	40

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver en planlagt udvidelse af Hedegårdsvej 8, 6760 Ribe, beliggende i Esbjerg Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1261 af 29/11/2019 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

Ikke teknisk resumé

Nærværende er en § 16 a ansøgning.

Ansøger er mælkeproducent Ralf Sanderink.

I 2017 blev der også givet tilladelse til to nye stalde, staldene er dog ikke blevet realiseret, og derfor gøres der til nye stalde i nærværende ansøgning. Placering af de nye stalde er i samme område, som der blev givet tilladelse til i 2017, hvorved nybyggeriet i området tidligere er vurderet i forhold til landskab. I forhold til godkendelsen fra 2017 søges der i nærværende til et mindre staldanlæg og byggeriet placeres længere væk fra nabo.

I nærværende ansøgning ansøges der om:

- Ny kostald i forlængelse af malkecenter mod syd etableres en (bygning 8, jf. figur 1)
- Vest for malkecenter ønskes også placeret en ny kostald (bygning 2, jf. figur 1)
- Tilbygning af sengebåse på stald 7's vestside. Jf. figur 1
- Nyt plansiloanlæg ønskes etableret i tilknytning til eksisterende plansiloer
- Ny malkestald ønskes etableret på bygning 8's østside, jf. figur 1
- Nyt kalvehytteareal ønskes etableret (bygning 9, jf. figur 1).
- Nye møddingspladsarealer langs bygning 8, jf. figur 1.
- Ny drivvej, jf. figur 1.
- Ny halmlade, jf. figur 1.

Derudover tages følgende ud af drift:

-En gyllebeholder

-En stald

-Et staldafsnit i bygning 4.

Nybyggeriet placeres i tilknytning til eksisterende anlæg, og opføres i samme materialer og farver som eksisterende anlæg. Hvorved det vurderes, landskabet ikke påvirkes væsentligt med denne ansøgning. Nybyggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for den ønskede udvikling af mælkeproduktion på ejendommen.

Der ansøges om stipladsmodellen, og flexgruppe alle kvæg. I ansøgningsmaterialet er der lavet en lugtgeneregning til nærmeste naboer uden landbrugspligt, samlet bebyggelse i Brokær og byzone nordøst for Ribe. Beregningerne viser, at alle lugtgenekriterier fra husdyrbruget er overholdt.

Derudover er der også beregnet ammoniakemission til nærmeste kategori 1, 2 og 3 natur, og beregningerne viser, at alle ammoniak-emissionskrav er overholdt.

På husdyrbruget er der foretaget en række foranstaltninger for at sikre mindst mulige gene af støv, støj, fluer, lugt mm for omkringboende, som er beskrevet i nærværende miljøkonsekvensrapport. Der sker ikke væsentlige miljømæssige påvirkninger i forbindelse med etablering af husdyrbruget, herunder at projektet ikke vil forringe beskyttede naturtyper og arter i og udenfor Natura 2000 områder.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Udover Hedegårdsvej 8 ejer og driver Ralf Sanderink ejendommene Fårevej 10 og Varde Hovedvej 28 hvor der også er dyrehold. Begge øvrige husdyrbrug er beliggende på selvstændige matrikler hhv. ca. 1,7 km nord for og ca. 600 m syd for nærmeste driftsbygninger på Hedegårdsvej 8.

Ansøger oplyser, at kælving foregår på Hedegårdsvej 8, og at opdrættet herfra flyttes til Varde Hovedvej 28 og Fårevej 10.

Det altovervejende udgangspunkt er, at hvert husdyrbrug skal vurderes og godkendes eller tillades hver for sig, men hvis flere husdyrbrug indgår et driftsfællesskab og f.eks. har fælles anlæg, der ikke kan drives uafhængigt af hinanden, således at miljøpåvirkningerne ikke kan adskilles, vil husdyrbrugene som udgangspunkt skulle godkendes eller tillades samlet. Det er således ikke nok, at husdyrbrugene er driftsmæssigt forbundne, hvis de ikke også er teknisk og forureningsmæssigt forbundne, alle tre kriterier skal være opfyldt.

På baggrund af at ejendommene hver især kan drives som selvstændige enheder og at de ikke er teknisk forbundne, vurderes der at der ikke er tale om en teknisk og forureningsmæssig forbindelse, jf. Husdyrlovens § 16c, hverken imellem Hedegårdsvej 8 og Fårevej 10 eller imellem Hedegårdsvej 8 og Varde Hovedvej 28. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Hedegårdsvej 8.

Tidligere godkendelser:

§ 12 miljøgodkendelse, juni 2010

Tillæg 1 til § 12 miljøgodkendelse, november 2011

Tillæg 2 til § 12 miljøgodkendelse, november 2013

Tillæg 3 til § 12 miljøgodkendelse, august 2017

Biaktiviteter

Under eksisterende og kommende plansiloanlæg er der slagger.

IE-brug

Husdyrbruget er ikke kategoriseret som et IE-brug, da det er et kvægbrug.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

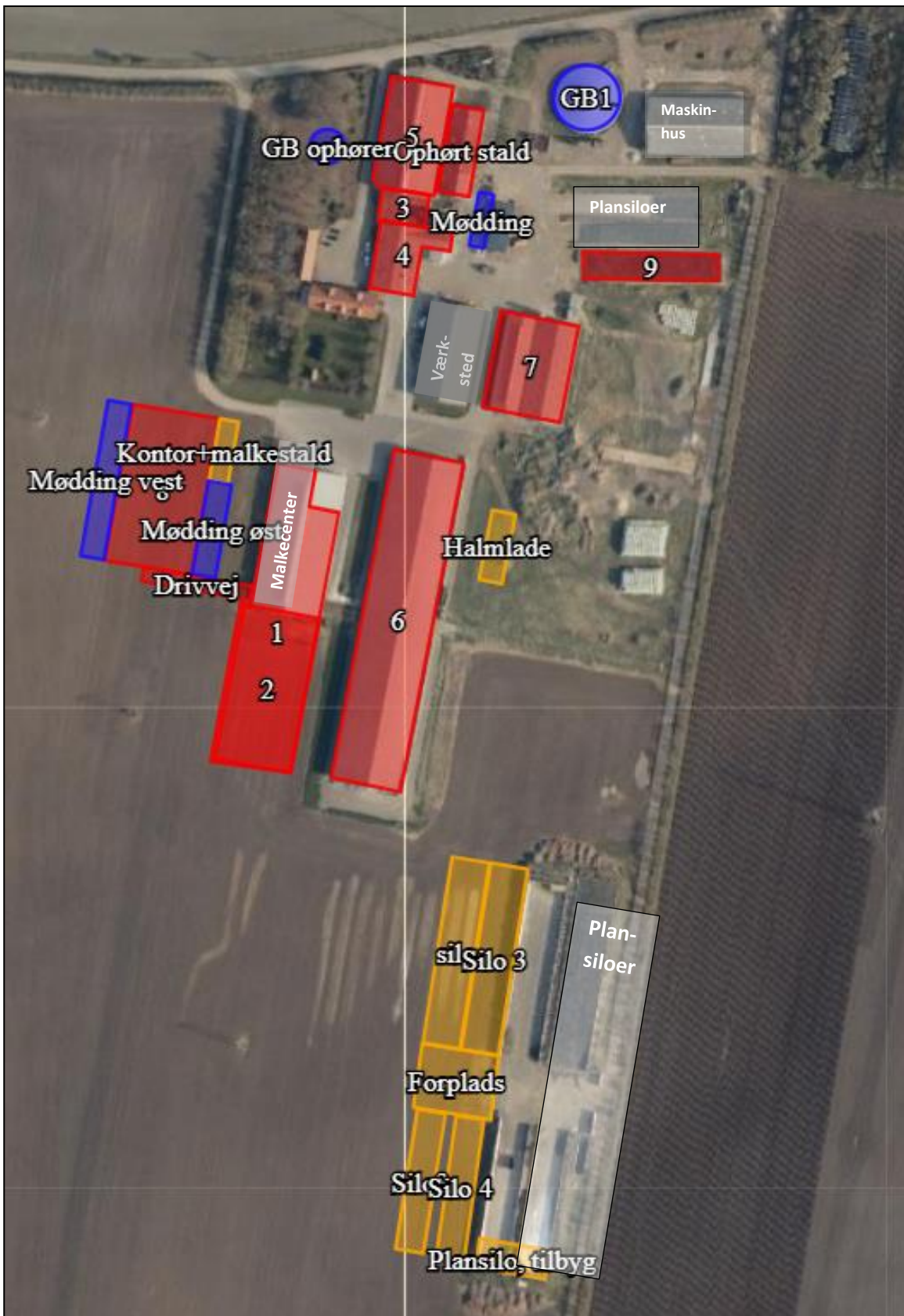
Indretning og drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
1	3886	Naturlig ventilation	6 m	(#540594) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1973
				(#497068) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	224
2	2175	Naturlig ventilation	6 m	(#454908) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	0
3	281	Naturlig ventilation	3 m	(#455200) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	46
				(#454917) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	16
4	654	Naturlig ventilation	3 m	(#454922) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	138
5	1258	Naturlig ventilation	6 m	(#454929) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	680
6	4260	Naturlig ventilation	6 m	(#454932) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (linespil)	0	3265
				(#459995) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	80
				(#455163) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	294
7	1398	Naturlig ventilation	6 m	(#454935) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	274
				(#454946) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	2041
8	2508	Naturlig ventilation	6 m	(#454946) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	2041
9	648	Naturlig ventilation	3 m	(#459877) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	300
Drivvej	282	Naturlig ventilation	3 m	(#505364) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	275
Sum						9606

Tabel 1. Husdyrbrugets fremtidige produktionsarealer

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Mødding	Fast			138 m2	145
GB1	Flydende			2400 m3	614
GB2	Flydende			3200 m3	768
GB3	Flydende			3200 m3	771
Mødding vest	Fast				670
Mødding øst	Fast				400

Tabel 2. Husdyrbrugets fremtidige opbevaringsanlæg

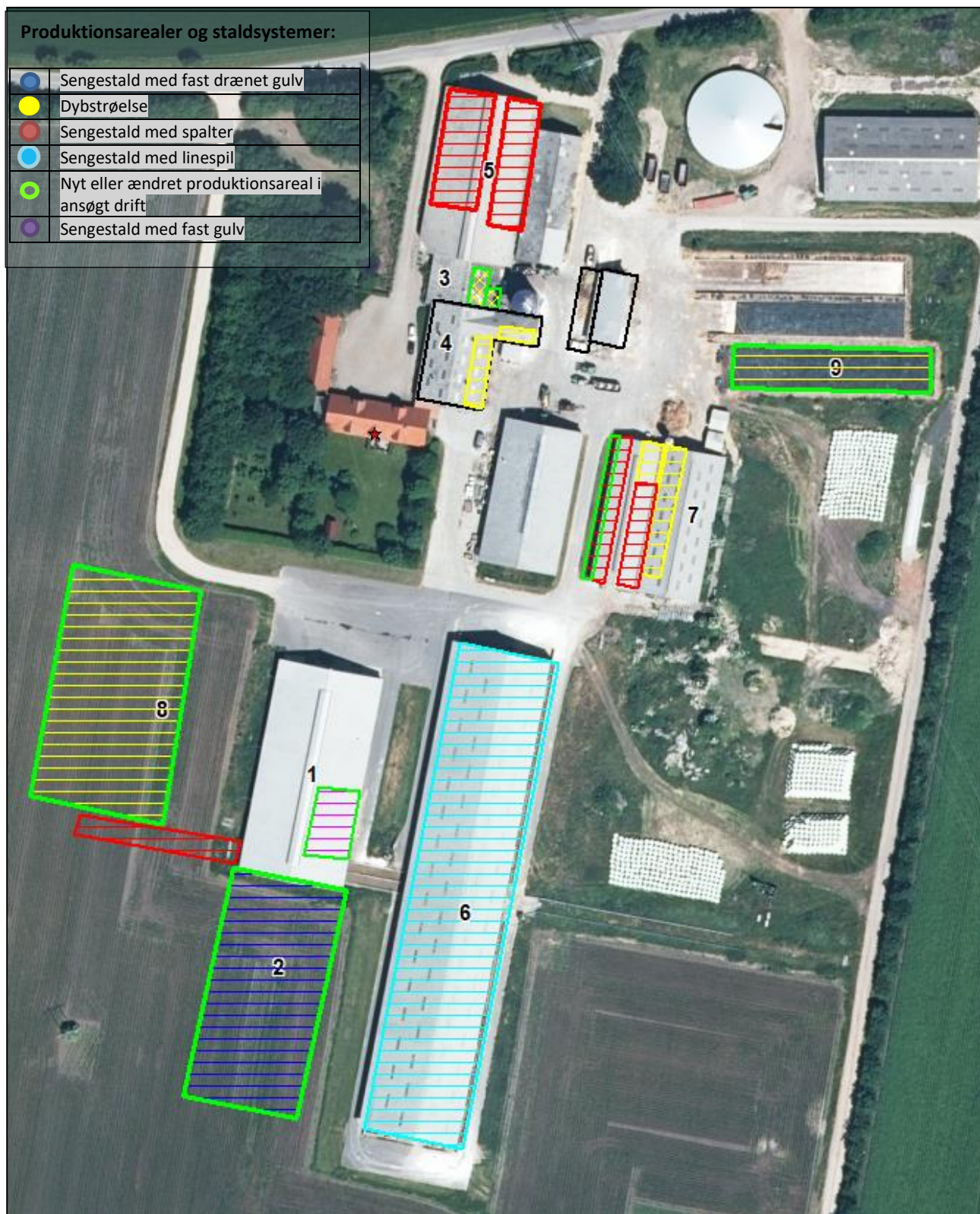

Figur 1. Situationsplan

Figur 2. Situationsplan med decentrale gyllebeholdere

Figur 3 Produktionsarealer (skravering) og staldsystemer (farvesymbol).

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg:

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ud fra ansøgers opmålinger af eksisterende stalde. For nye stalde er oplysninger om produktionsarealer fremkommet fra byggerådgiver. Produktionsarealerne er fratrukket nakkebomsareal, malkestalde, opsamlingsplads, eksisterende drivgang, tankrum, kontor og persongangarealer.

Bygning 1: Malkecenter, Jf. figur 1, 3 og 4, samt tabel 1.

Eksisterende bygning og alt er uændret.

I bygningen er der et område med sengebåse og fast gulv, hvor dyrene kan ligge på vej ind til malkning. Området med sengebåse bliver ikke rengjort mellem malkningerne, og er derfor taget med som produktionsareal i ansøgt drift. Opsamlingsplads til malkeområdet bliver rengjort efter endt malkning, og er ikke produktionsareal. I godkendelsen fra 2017 er malkecenteret ikke bygget endnu, og i godkendelsen fra 2017 er sengebåseområdet med fast gulv ikke beskrevet som stald, og er derfor er der ikke indskrevet produktionsareal i *nudrift*.

Der er en åbning mellem stald 1 og 2, og er derfor tegnet sammen som en bygning i *husdyrgodkendelse.dk*

Bygning 2: Ny kostald på 2.178 m² (32,7 x 66,6 m), og højden på byggeriet bliver ca. 11 m. Byggeriet bliver opført i samme materiale og farve som eksisterende byggeri. Byggeriet forventes opført ultimo 2022 / primo 2023. Staldsystemet bliver sengestald med fast drænet gulv. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1. Byggetegning og skitse af nybyggeriet kan ses på henholdsvis figur 4 og 5.

Bygning 3: Eksisterende stald. 46 m² spalter ændres til dybstrøelse til og kvier. Derudover er der etableret 16 m² dybstrøelsesarealer i stalden til kalve. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Bygning 4: Eksisterende stald med dybstrøelse og spalter. Spaltestaldafsnittet tages ud af drift. Eksisterende dybstrøelsesstaldafsnit er uændrede. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Bygning 5: Eksisterende stald med senge med gulvsystemet spalter (bagskyl/ringkanal). Der sker ingen ændringer i stalden. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Bygning 6: Eksisterende stald med senge og gulvsystemet linespil. Der sker ingen ændringer i stalden. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Bygning 7: Eksisterende stald med staldafsnit med henholdsvis dybstrøelse og staldafsnit med spalter. På staldens langside mod vest bygges der 2 m sengebåse på med tag over. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Bygning 8: Ny velfærdsstald på 2.520 m² (67,4 x 37,4 m), og højden på byggeriet bliver ca. 12 m. Byggeriet bliver opført i samme materiale og farve som eksisterende byggeri. Byggeriet forventes opført ultimo 2022 / primo 2023. Staldsystemet bliver dybstrøelse med lang ædeplads. Jf. fi-

gur 1 og 3, samt tabel 1. Byggetegning og skitse af nybyggeriet kan ses på henholdsvis figur 4 og 5.

Malkestald: på nordøst siden af den nye stald 8 planlægges at bygge ny malkestald med opsamlingsplads 150,00 m² og kontor på ca. 60 m². Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1. Byggetegning og skitse af nybyggeriet kan ses på henholdsvis figur 4 og 5.

Bygning 9: Ny kalvehytteplads i eksisterende plansilo. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Driveje: Mellem eksisterende stald 6 og malkestald 1 er der udendørs drivevej, drivevejene rengøres senest fire timer efter hver malkning. Ny drivevej mellem stald 1 og stald 8 er medtaget som produktionsareal, da der kan være usikkerhed på, om det bliver rengjort senest fire timer efter daglig brug. Jf. figur 1 og 3, samt tabel 1.

Ophørt stald: Fremadrettet skal der ikke være dyr i bygningen. I nudrift og 8 års drift har der været dybstrøelses staldafsnit i bygningen Jf. figur 1.

Møddingspladser:

Eksisterende møddingsplads på 138 m². Jf. figur 1 og tabel 2.

Langs stald 8 ønskes der etableret to nye møddingspladser på hver langsides af bygningen. Jf. figur 1 og tabel 2.

Her vil der ved udmugning kortvarigt blive lagt dybstrøelse op, hvorefter det afhentes af biogasselskab.

Gyllebeholdere:

-GB ophører: Eksisterende gyllebeholder på 400 m³ tages ud af drift. Jf. figur 1.

-GB1: Eksisterende gyllebeholder 2.400 m³. Jf. figur 1 og tabel 2. Beholderen er teltoverdækket, men ej med som BAT i tidligere godkendelse, men er BAT i nærværende.

-GB 2: Eksisterende gyllebeholder på 3.200 m³ med teltoverdækning, og er BAT i tidligere godkendelse. Jf. figur 1 og tabel 2.

-GB 3: Godkendt gyllebeholder 2017 på 3.200 m³, og opføres forår 2022, og er derfor med som nudrift i nærværende. Jf. figur 1 og tabel 2. Beholderen er teltoverdækket, men ej med som BAT i tidligere godkendelse, men er BAT i nærværende.

Plansiloer: De ældste og nordligste placerede plansiloer på anlægget er cirka 3.000 m².

I 2017 er der godkendt:

-Tre stk. plansiloer på 80 x 16 m og der er tre meter mellem hver.

-Forplads på 25 x 54 m

-Tre stk. plansiloer på 50 x 12 med tre meter mellem hver.

Der er kun etableret 2/3 af ovennævnte plansiloer. På den baggrund ansøges der i nærværende igen om den sidste 1/3 af ovennævnte plansiloareal.

Plansiloerne mod syd er bygget 10 m længere end godkendt, der anmodes om lovliggørelse på 2 x 10 m og 2 x 12. Se figur 2.

Der ansøges om to nye plansiloer på 80 x 16 m og en på 60 x 12 m, samt en forplads imellem de to plansiloer.

Placering af plansiloer kan ses på figur 2.

Halmlade: Ny halmlade ønskes bygget i tilknytning til eksisterende byggeri. Halmladen kan ses på figur 1. Bygningen bliver 10,9 x 30,9 m, dvs. 336,8 m².

Materialebeskrivelse:

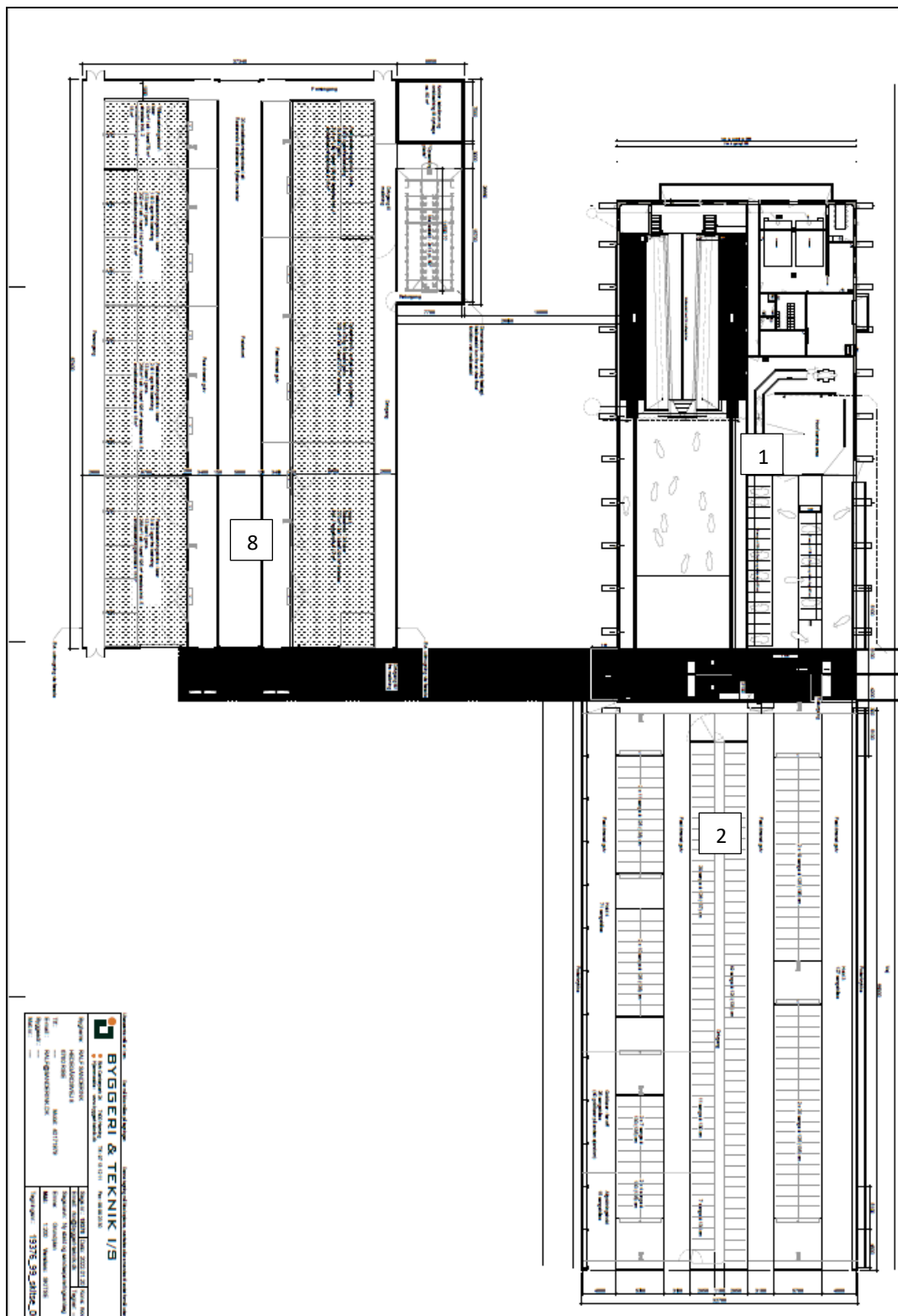
-Eternittag med 20° hældning.

-4 m benhøjde

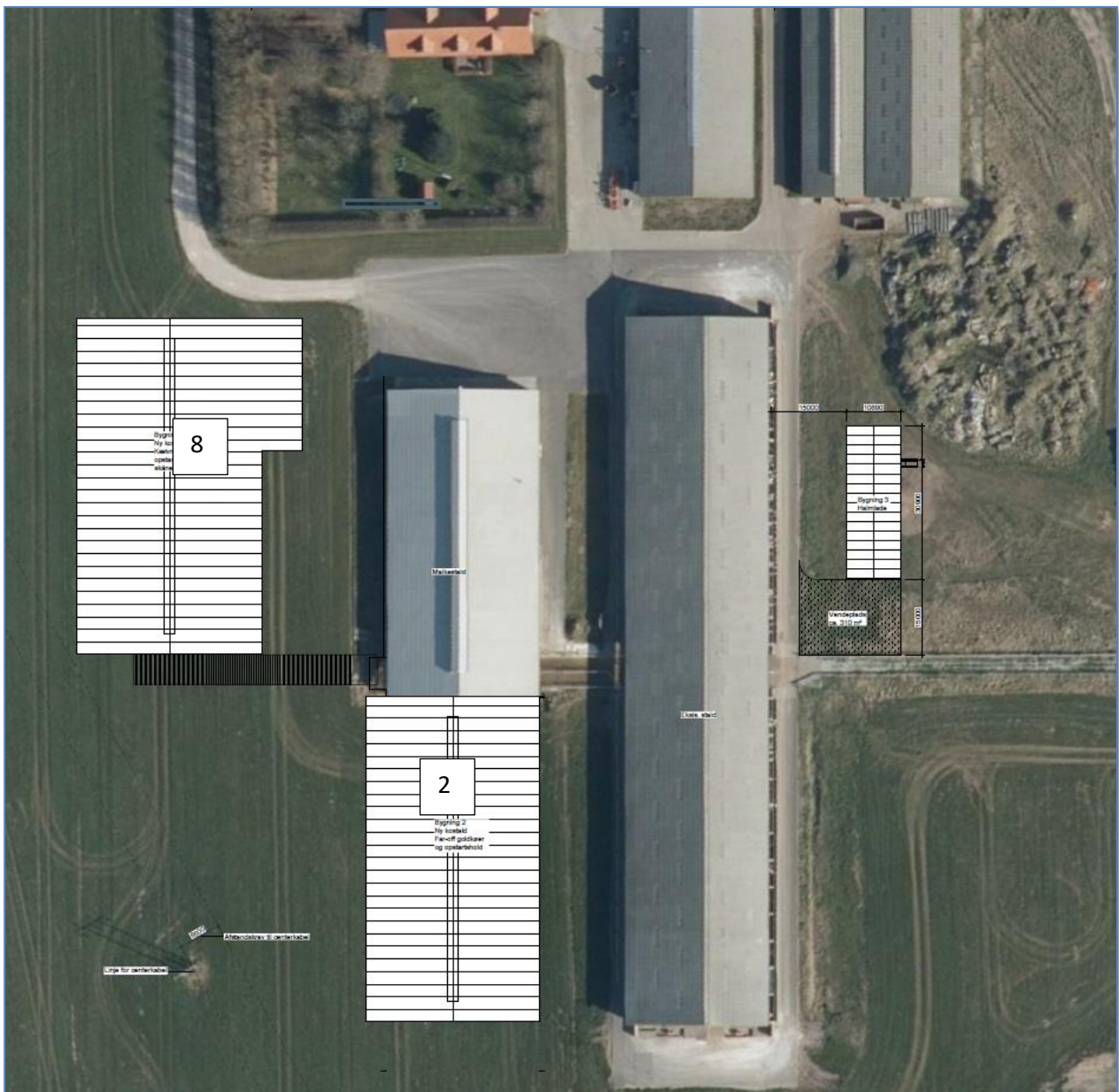
-Facadebeklædning:

-Betonelementer fra terræn og ca. 3-3,5 m op.

-Herover stålplader i samme farve som eksisterende byggeri.

Figur 4. Byggetegning for bygning 1, 2 og 8

Figur 5. Skitse for bygning 2, 8 og halmlade

Afløbsforhold

Afløbsforhold ses på nedenstående figur 6.

Der er etableret bad/toilet i malkestalden. Der er jf. Tillæg til miljøgodkendelse fra 2017 tilladelse til etablering af nedsivningsanlæg på ejendommen.

Alt processpildevand fra driftsbygningerne ledes til gylletank. Det omfatter rengøringsvand, drikkevands-spild, vaskevand som indgår i normen for husdyrgødning.

Overfladevand fra eksisterende møddingsplads og eksisterende plansiloer ledes til gyllesystemet. De to nye mødding ved stald 8 og møddingssaft fra stald 8 løber i til den nye drivvej som er med spalter og kanal under.

Vand fra ensilageanlæg inkl. forplads syd for staldanlæggene vil blive udsprinklet på de omkring liggende marker. Jf. godkendelse fra 2017.

Gylle fra staldenes kanaler pumpes til fortank hvorfra det afhentes af biogasselskab. Fortanken ligger ved bygning 1, jf. figur 6, hvor gylleledninger også fremgår. Gylle der går til gylletank 1 afhentes ikke af biogas.

Der sker ikke ændringer i forholdene omkring tagvand fra de eksisterende bygninger i forhold til nuværende miljøgodkendelse. Tagvand fra de to nye stalde mod syd ledes sammen med tagvand fra eksisterende kostald og malkecenter til nedsivning i lukket grøft mod sydvest.

Det vurderes hermed, at Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødnings generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft er overholdt og dermed er tilstrækkelige til beskyttelse af omgivelserne.

Figur 6. Afløbsplan

Foderopbevaring

Grovfoder opbevares i plansiloer.

Kraftfoder og råvarer i fodersilo og råvarelager, jf. placering på figur 7.

Det vurderes at foder opbevares uden risiko for forurening.

Lys

Der er orienteringslys i gårdspladsen. Herudover er der udendørsbelysning ved nordgavlen af værkstedet samt nordgavlen af malkecenter, jf. figur 7. Lyset tændes ved bevægelsessensorer eller lyssensorer.

I staldene er der mørkt om natten.

Nærmeste naboer er afskærmet af beplantning.

Vurdering

Der ikke ændringer af belysningen som følge af udvidelsen, der vil dog være lys i de nye stalde om aftenen i vinterhalvåret. Ejendommen er delvist afskærmet af beplantning mod landskabet og nærliggende naboer er ligeledes afskærmet af beplantning.

Eksisterende og udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Figur 7. Oversigtskort

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gyllebeholder 1	2.400	614	Teltoverdækning
Gyllebeholder 2	3.200	768	Teltoverdækning
Gyllebeholder 3	3.200	771	Teltoverdækning
Gyllekanaler	1.200		
Nye gyllekanaler	800		
I alt	10.800		

Tabel 3. Opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene til løber fortanken hvorfra det hentes af biogasselskab. Gylle der går til gylletank 1 afhentes ikke af biogasselskab. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at lave en kapacitetsberegning. Der vil dog til en hver tid være opbevaringskapacitet til 9 måneder for flydende husdyrgødning for nærværende bedrift. Jf. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning §10.

Dybstrøelse fra husdyrholdet opbevares på møddingsplads på Hedegårdsvej 8, på møddingsplads, hvorfra det afhentes af biogasselskab.

Beliggenhed

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der etableres nye stalde med interne køreveje og nye plansiloer. Herudover anlægges ikke nye indkørsler, veje m.m.

I 2017 blev der også givet tilladelse til to nye stalde, staldene er dog ikke blevet realiseret, og derfor genses der til nye stalde i nærværende ansøgning. Placering af de nye stalde er i samme område, som der blev givet tilladelse til i 2017, hvorved nybyggeriet i området tidligere er vurderet i forhold til landskab. I forhold til godkendelsen fra 2017 søges der i nærværende til et mindre staldanlæg og byggeriet placeres længere væk fra nabo.

I nærværende ansøgning ansøges der om:

-I forlængelse af malkecenter mod syd etableres en ny kostald (bygning 8, jf. figur 1).

-Vest for malkecenter ønskes også placeret en ny kostald (bygning 2, jf. figur 1)

-Tilbygning af sengebåse på stald 7's vestside Jf. figur 1.

-Nyt plansiloanlæg ønskes etableret i tilknytning til eksisterende plansiloer.

-Ny malkestald ønskes etableret på bygning 8's østside.

-Nyt kalvehytteareal ønskes etableret (bygning 9, jf. figur 1)

-Ny halmlade, jf. figur 1

Derudover tages følgende ud af drift:

-En gyllebeholder

-En stald

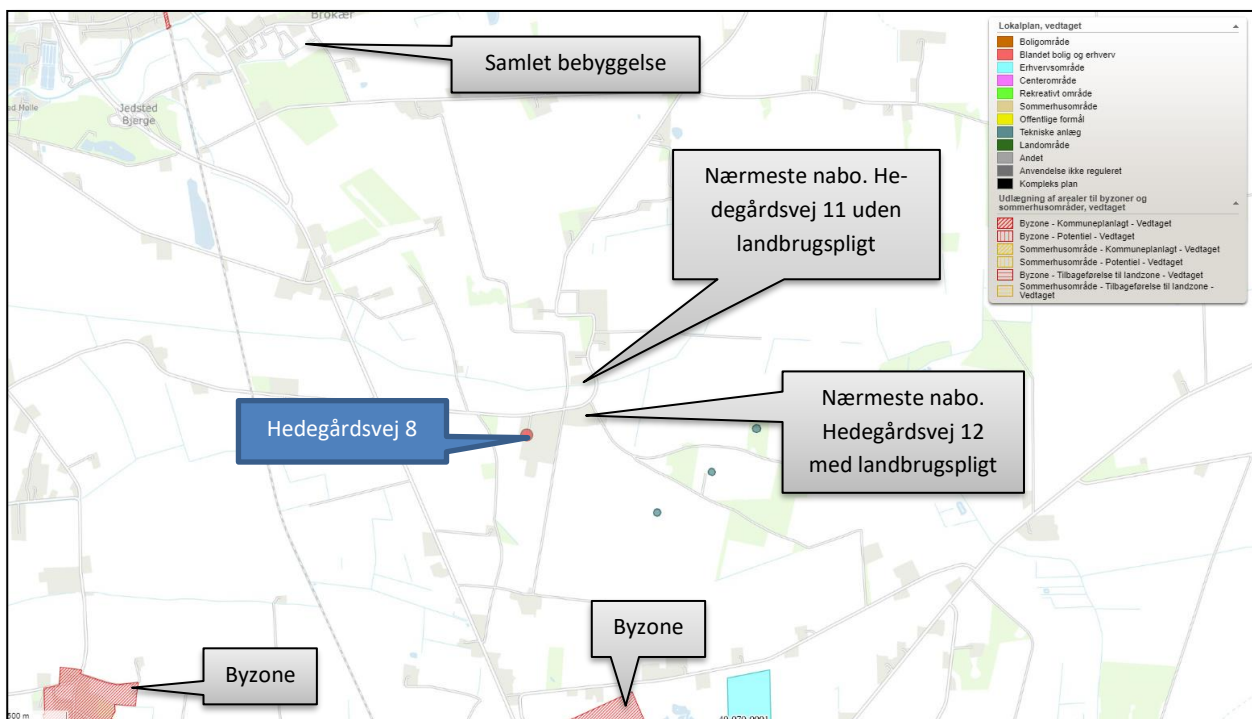
-Et staldafsnit i bygning 4

Nybyggeriet placeres i tilknytning til eksisterende anlæg, og opføres i samme materialer og farver som eksisterende anlæg. Hvorved det vurderes, landskabet ikke påvirkes væsentligt med denne ansøgning. Nybyggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for den ønskede udvikling af mælkeproduktion på ejendommen.

De enkelte bygninger er detaljeret beskrevet i afsnittet: Indretning og drift.

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Hedegårdsvej 11, Hedegårdsvej 4 og Varde Hovedvej 32, som ligger hhv. ca. 65 m nordøst, 425 m vest og 10 m syd for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Drævtvej 5 beliggende 2,2 km nordvest for anlægget. Nærmeste by er Ribe, som ligger ca. 1,3 km syd for ejendommen og fremtidig byzone beliggende ca. 1,2 km syd for anlægget.

Figur 8. Oversigtskort over beliggenhed

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

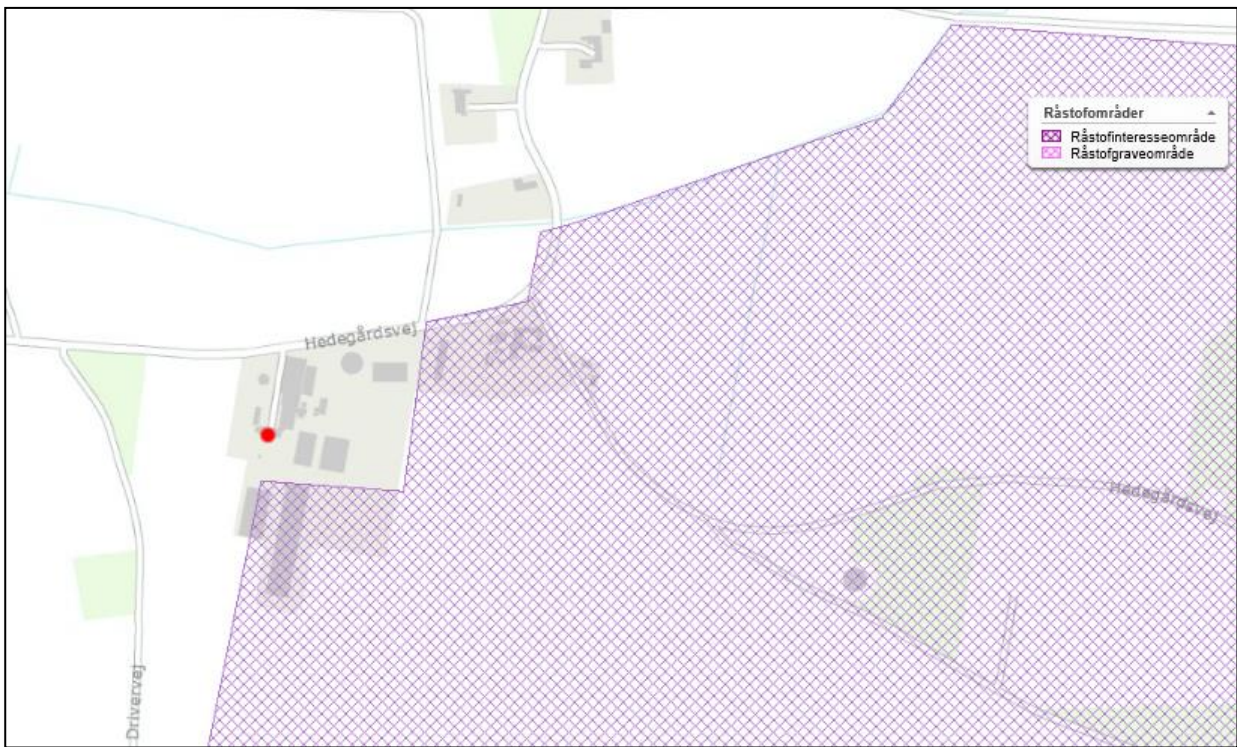
Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.

Udpegninger:	Husdyrbruget ligger:	
	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	X	
Skovrejsningsområde	X	
Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		X
Bevaringsværdigt landskab		X
Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug		X
Specifikke geologiske bevaringsværdier		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone		X
Habitatområde		X
Råstofområder	X	
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

Tabel 4. Landskabelige udpegninger

Anlægget ligger delvist indenfor råstofinteresseområde. Nybygningerne ligger i tilknytning til eksisterende bygninger, anlægget er beliggende i kanten af råstofinteresseområdet, mens de eksterne gylletank er beliggende inde i råstofinteresseområdet, se figur 9. Da nybygninger udelukkende opføres i tilknytning til eksisterende bygninger, vurderes det at det planlagte projekt ikke vil påvirke mulighederne for at udnytte råstoffer i råstofinteresseområdet væsentligt.

Figur 9. Råstofinteresseområde

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Skovrejsningsområder er de områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantningen er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder at der kan opføres byggeri der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Et beskyttet fortidsminde er beliggende ca. 120 m vest for nybygningerne, vest for Drivervej. Nybygningerne er beliggende udenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Vurdering

Landskabsdelen er godkendt i godkendelsen fra 2017, hvor der var planlagt et større byggeri end der er ansøgt til i nærværende. I godkendelsen fra 2017 er der stillet vilkår til beplantning, og det forventes uændret.

Nybyggeriet sker i tilknytning til eksisterende byggeri og i samme farver og materialer.

Ved at indpasse det nye byggeri på denne måde forebygges og afhjælpes uheldige landskabsoplevelser ved byggeriet.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene til nybygninger og eksisterende stalde med ændringer er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav. Dog sker der en ændring, idet eksisterende plansiloanlæg ændres til kalvehytteplads (bygning 9 på figur 1), og her er afstanden 15 m til naboskel.

Ansøger har vurderet, at den ansøgte placering til kalvehytter er den bedste placering af flere årsager. Der er allerede afløb til gyllesystem, samt at placering er i et område med læ mellem bygning. Den ansøgte placering er optimal managementmæssigt i forhold til pasning, fodring og velfærd for kalvene. På den baggrund ansøges der om dispensation til afstandskravet til naboskel. pga. driftsmæssige hensyn og afstanden til skel mod øst er til åbne marker i landzone.

Afstandene er afsat som punkter i *Husdyrgodkendelse.dk*.

Vurdering

Nybygningerne overholder afstandskrav, der sker ikke udvidelser af produktionsarealet i eksisterende lovligt etablerede bygninger. Det vurderes derfor at alle afstandskrav er overholdt.

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det

vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 10.652,80 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er til alle stalde valgt 3 m. Ruheder er valgt som *Landbrug* i oplandet og som *Blandet natur med lav bevoksning*, *Blandet natur med middel bevoksning* og *Skov* i naturpunkt. Der er ikke taget stilling til kumulation, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse i nudriften fastsat til den udnyttede del af tillæg nr. 3 pr 15.8.2017. Driften for 8 år siden er fastsat ud fra den udnyttede del af tillæg nr. 1 nov. 2011. Hvor stor en del er fastsat ud fra oplysninger i tillæg nr. 2 nov. 2013, tillæg nr. 1 2011 samt nudriften i eksisterende bygninger i tillæg nr. 3 2017.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 2,5 km og ca. 5 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 80. Kongeåen og nr. 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 5,8 km syd for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

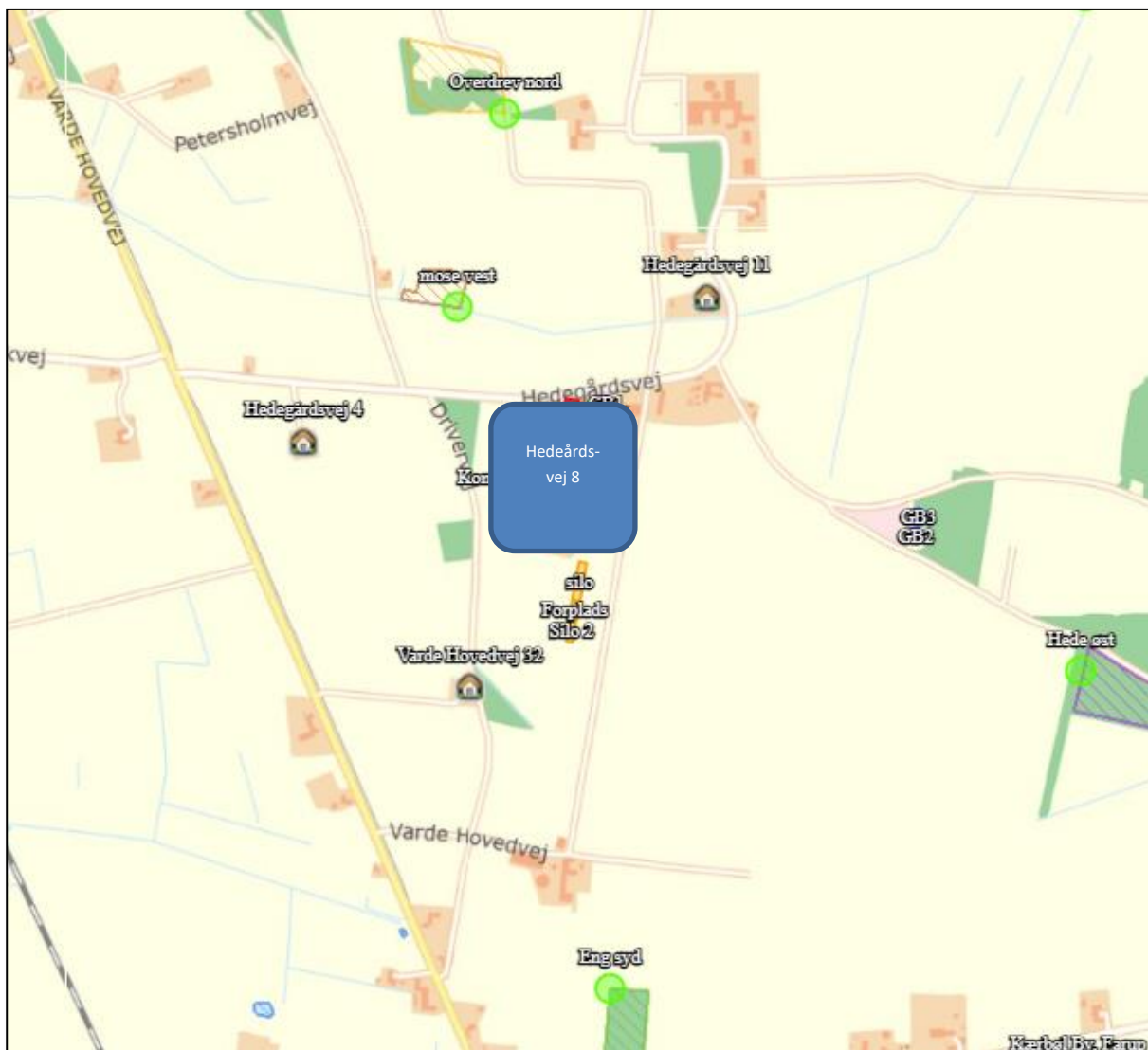
Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 6,4 km øst for, det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 10 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 10. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat 2	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
Kat 1 NV	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat 1 øst	Kategori 1	Ansøger	2	S	0,0	0,0	0,0
Kat 1 syd	Kategori 1	Ansøger	2	S	0,0	0,0	0,0
mose syd	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,0	0,1
Hede øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,2	0,7
Overdrev nord	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,2	0,6
mose vest	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,4	0,4	1,4

Tabel 5. Naturberegninger

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der en mose, et overdrev og en hede se figur 10.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der en potentiel ammoniakfølsomme skov på samme placering, som Hede øst.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. I miljøgodkendelse 15.8.2017 oplyste kommunen at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Kommunen havde derudover specifikt kendskab til grøn mosaikguldsmed ca. 7,3 km vest for anlægget, grøn kølleguldsmed ca. 3,4 km NV for anlægget, strandtudse ca. 8,3 km NV for anlægget, løgfrø ca. 4,8 km SØ for anlægget, stor vandsalamander ca. 10,3 km N for anlægget og

birkemus ca. 7,6 km S for anlægget. Esbjerg Kommune vurderede at projektet ikke ville beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-arter.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen⁷.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Vurdering

Der ændres ikke på eksisterende bygninger i forbindelse med nærværende miljøgodkendelse, nybygninger svarer omtrent til hvad der er godkendt i miljøgodkendelsen 2017. Godkendelsen vil ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, strøelse, gødningshåndtering samt hygiejne i stalden.

Staldene er med naturlig ventilation.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i *Husdyrgodkendelse.dk* ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Samlet resultat af lugtberegning ? i						
Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Hedegårdsvej 11	0	NY	303,7	303,7	508,6	Ja
 Hedegårdsvej 4	0	NY	303,7	303,7	522,9	Ja
 Varde Hovedvej 32	0	NY	303,7	242,9	436	Ja
 Drævtvej 5	0	NY	761,3	761,3	2435,3	Ja
 Kærbøl By, Farup	0	NY	1013	962,3	1365,1	Ja
 Kærbøl By, Farup	0	NY	1013	962,3	1604,3	Ja
 Nørremarken, Ribe Jorder	0	NY	1013	962,3	1518,9	Ja

Tabel 6. Lugtgeneberegning.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

De væsentligste miljøforhold for husdyrbrug er støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik og udvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Nærmeste nabo er beliggende indenfor 300 m der er derfor foretaget en grundig vurdering af forhold angående støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik som kan påvirke de nærliggende beboelser.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støv

I forbindelse med indblæsning af foder i tårnsiloer kan der være lidt støv udvikling. Siloerne er ikke placeret i umiddelbar nærhed af naboer og indblæsningen er kortvarig. Det forventes derfor ikke omgivelserne vil opleve støvgener i forbindelse med indblæsningen.

I forbindelse med at der strøs med halm vil der være en risiko for lidt støvudvikling. Dette vil dog normalt kun mærkes inde i bygningerne.

I forbindelse med transporter vil der i tørre perioder kunne være lidt støvudvikling. Men på grund af afstanden forventes det ikke at give gener for naboerne.

Vurdering

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Dybstrøelse overdækkes med tæt plastic som led i fluebekæmpelse. Fluer bekæmpes med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via privat firma.

Vurdering

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Til- og frakørsels forhold

Til ejendommen er der seks indkørsler. Den vestligste indkørsel (nr. 1 på figur 11) er den primære indkørsel. Den benyttes hovedsageligt til mælkebil og biogasbil mv. Herfra er der ca. 350 m til nærmeste nabo på Hedegårdsvej 12. Indkørsel nr. 2 benyttes hovedsageligt til kørsel til stuehuset. Indkørsel nr. 3 benyttes hovedsageligt til kørsel til gl. kostald. Indkørsel nr. 4 bruges en del til intern kørsel foder. Blandt andet til kørsel til området ved de gamle bygninger, eksisterende møddingsplads og eksisterende plansiloer. Indkørsel nr. 5 benyttes til gyllekørsel og til maskinhus og nr. 6 benyttes til kørsel til maskinhus. Fra indkørsel 5 er der ca. 350 m og fra indkørsel 6 ca. 115 m til nærmeste nabo på Hedegårdsvej 12.

I den nuværende drift leveres der løbende afgasset husdyrgødning til den eksterne gyllebeholder 600-700 meter øst for Hedegårdsvej 8, se kort 2. Disse transporter foregår ad privat fællesvej forbi beboelsen på Hedegårdsvej 12. 200 transporter pr. år kører til de to eksterne gyllebeholdere. Da der typisk leveres afgasset husdyrgødning retur til beholderne, samtidig med at gylle til afgasning afhentes fra staldene, så vil transporterne være fordelt ud over året. Hvis i stedet den nye beholder blev placeret ved bygningsmassen på Hedegårdsvej 8, ville transporterne med gylle til arealerne mod øst i stedet delvist skulle foregå med traktor og gyllevogn forbi Hedegårdsvej 12, og så ville antallet af transporter forventeligt stige, da en gyllevogn typisk ikke kan transportere samme mængde gødning som biogas-selskabernes vogne.

Figur 11. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af mælk, levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Indkøbt foder / korn	78	104	
Afhentning af mælk	365	365	
Brændstof	40	45	
Husdyrgødning til mark	400	560	
Gødning til biogas både fast og flydende	1.050	1.470	
Husdyr til/fra ejendommen	70	104	
Halmkørsel	100	140	
Kartofler	70	80	
Grovfoder	1.120	1.860	
Døde dyr	52	65	
Affald	20	26	
Øvrige	60	100	
Samlet antal transporter	3.425	4.919	

Tabel 7. Antal transporter til og fra ejendommen.

De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Mælke transporterne foregår dagligt. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/gødning til biogas/levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/ biogasselskabet/ slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støj

Støjkilde	Nudrift		Ansøgt drift	
	Driftstid/døgn (t)	Periode pr. år	Driftstid/døgn (t)	Periode pr. år
Ventilation	0	0	0	0
Korntørring	0	0	0	0
Gyllepumpning (påfyldning af gyllevogn)	5 min pr. time Kl. 6-22	Feb. - maj Aug. - okt.	5 min pr. time Kl. 6-22	Feb. - maj Aug. - okt.
Gyllepumpe, fortank (støjsvag pumpe)	0	0	0	0
Malkeanlæg	Kl. 3.45 - 8.30 Kl. 15.45 - 20.30	Hver dag	Kl. 3.45 - 8.30 Kl. 15.45 - 20.30	Hver dag
Blanding af foder sker to steder. En i plansilo ved anlæg og en i plansilo syd for anlæg	Kl. 5.30 - 9.30	Hver dag	Kl. 5.30 - 9.30	Hver dag
Foderindblæsning i tårnsilo	½ t pr gang	En gang pr måned	½ t pr gang	En gang pr måned

Table 8. Tidsrum for støjkilder

De væsentligste støjkilder på et kvægbrug er malkeanlægget, foderblanding, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v.

Alle staldene er med naturlig ventilation. Kompressor er inde i bygning og derved vil støj være begrænset.

Gylle afhentes af biogasselskab ugentligt. Afhentningen sker med lastbil.

I forbindelse med høst af grovfoder ensileres der i plansilo og foderlade. I forbindelse med ensilering kan det blive nødvendigt at arbejde udenfor dagtimerne.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Der sker ikke en væsentlig ændring i støjkilderne i forhold til den nuværende drift og det tidligere godkendte projekt i 2017. Ejendommens beliggenhed i relativ tæt afstand på nabo betyder at naboen i perioder vil kunne opleve støj fra husdyrbruget. En del af de støjende aktiviteter ligger i dagtimerne f.eks. levering af foder og afhentning af gylle og vil ikke give gener. I forbindelse med ensilering kan der være behov for arbejde om aftenen og natten hvilket kan give gener. Ensilering foregår imidlertid kun få dage om året, så det vurderes at generne vil blive begrænsede.

Det vurderes, at husdyrbruget på Hedegårdsvej 8 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, kan ændres uden at medføre forøgelse af støj og gener i omgivelserne. B.la. på baggrund af at byggeriet sker væk fra nabobeboelse og der i 2017 blev givet tilladelse til et større projekt.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvist fladt, gyllen vil kunne spærres ved at smide en halmballe eller jord i grøften.

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der udføres 10-årig beholderkontrol.
- Der føres logbog over gylletanke.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Husdyrbruget ligger i område for drikkevandsinteresse. Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde, eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde

Der er ingen boringer på husdyrbruget, DGU nr. 140.2209 er nærmeste boring på staldanlægget og ligger 80 m vest for stald 8.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af dieselolie og smørelie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i værkstedet i en overjordisk tanke på 2.500 liter fra 1997. Tanke er placeret på fast bund uden afløb, jf. figur 7. Tankene er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Smørelie anvendes til traktorer og maskiner, og opbevares i tromler på spildbakker i maskinhuset, de er ligeledes placeret på fast bund uden afløb. Olieaffald afleveres på den kommunale modtagestation eller afhentes af godkendt firma.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af pesticider og rengøringsmidler. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler.

Pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i værkstedet. Andre former for kemikalier der er klassificerede og mærket som giftige eller meget giftige opbevares i aflåst kemikalierum i værkstedet.

Nødvendige rengøringsmidler/pesticider/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Medicin

Medicinen opbevares i et køleskab i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Esbjerg Kommune.

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i container, og afhentes af privat firma, når den er fuld.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-spærepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicenum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares på spalter overdækket af et kadaverdækket på plads ved gyllebeholder (jf. figur 7). Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand, malkeanlæg og markvanding. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Der anvendes vand fra egen boring.

	Nudrift (m³)	Ansøgt drift (m³)
Vandforbrug på staldanlæg -uden markvanding	18.000	30.000

Tabel 9. Vandforbrug

Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt. Ansøger har fokus på vandbesparende teknikker, f.eks. genbruges vand fra pladekøler til mælkenedkølning til drikkevand til køerne og vaskevand i malkestald.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie og træpiller. Elforbruget anvendes hovedsageligt til malkning, gyllepumpning og belysning.

	Nudrift	Ansøgt drift
Elforbrug (kWh) incl. markvanding	520.000	600.000
Dieselolie (l) også markbrug	85.000	100.000

Tabel 10. Energiforbrug

Af energibesparende teknikker kan nævnes, lavenergipærer, og udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsescensur. Der er mørkt i staldene om natten. Derudover er vakumpumpen til malkeanlæg frekvensstyret

Der er naturlig ventilation i staldene.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimaindsatsen med b.la. følgende tiltag:

- Der anvendes LED-belysning i stalden, som minimerer elforbruget.
- Overdækning af gyllebeholder, reducerer metanudledningen, pga. at der skabes et bedre miljø for visse mikroorganismer, som er drivhusgasreducerende.
- Husdyrgødning afsættes til biogas hvor det bidrager til produktion af elektricitet og varme. Afgasning af husdyrgødning reducerer jf. energistyrelsen udledningen af drivhusgasser fra ejendommens husdyrhold og er medvirkende til at nedsætte udledningen af CO₂ fra afbrænding af fossil energi ved at erstatte naturgas. Gødskningen med biogasgylle har en lavere lattergas emission end fra rågylle.
- Arealerne ligger forholdsvis samlet. Gyllen leveres retur fra biogasanlægget, direkte i de tanke der ligger nærved de arealer, gyllen skal udbringes på. Derved minimeres vejtransporten med traktor

og gyllevogn. Hvilket bidrager til et lavere forbrug af brændstof. CO₂-udledningen er lavere ved transport med lastbil, fremfor traktor.

- Der sker forkøling af mælken og vakuumpumpen er frekvensstyret. Begge er tiltag, der er med til at reducere energiforbruget og derved også CO₂ emissionen.
- Der er god opbevaringskapacitet. Derved kan gyllen gemmes og udbringes på det mest optimale tidspunkt i forhold til afgrødens mulighed for kvælstofoptag, hvilket vil begrænse omdannelsen af kvælstof til lattergas.

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	9547	1110	10657
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	9820	833	10653
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	4
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel. 11 BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde [?](#) [i](#)

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
1	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,68
2	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
3	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
3	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
4	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
5	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
6	Alle kvæg; Sengestald med spalter (linespil) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
7	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
7	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
7	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
8	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
9	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Drivevej	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16

Tabel 12. Forudsætninger for BAT-beregning

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Anvendt fast drænet gulv og dybstrøelse som staldsystem
- Overdækning af gylletanke

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- For at undgå at skæmme landskabet, opføres den nye stald i forlængelse af eksisterende stald, i samme farver og dimensioner og afskærmet af eksisterende bygninger og beplantning.
- Staldsystemerne i de nye stalde, er primært med fast drænet gulv og dybsrøelse og med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er overdækning på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb og vask af sprøjte sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Hedegårdsvej 8 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

Der er i tidligere afsnit gjort rede for at der ikke forventes væsentlige gener for omgivelserne med støv, støj eller lugt mv.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at husdyrbruget på Hedegårdsvej 8 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed.

Nybyggeriet af stald og plansilo kunne ikke placeres længere mod vest, da der er en højspændingsledning, og mod øst er der et naboskel. Så de aktuelle placeringer i nærværende ansøgning, anses også som de fysiske mulige placeringer.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.